

De belangen van allochtone hulpvragers

De bijdrage van Zorgbelang Gelderland

Henk Beltman

Zorgbelang Gelderland is een vereniging van ruim 400 patiëntenverenigingen, gehandicaptenorganisaties, ouderenbonden en cliëntenraden. Zorgbelang Gelderland behartigt de collectieve belangen op het gebied van zorg en welzijn van alle Gelderse burgers vanuit het perspectief van de cliënt. Geen beleid over mensen heen, maar met en door mensen is het motto van Zorgbelang Gelderland. In het bijzonder is er aandacht voor cliënten geestelijke gezondheidszorg, chronisch zieken, mensen met een lichamelijke of verstandelijke beperking, ouderen, jongeren, mantelzorgers en cliënten uit de jeugdzorg en hun ouders.

Voor zowel autochtonen als allochtonen geldt dat er vaak een spanningsveld is tussen enerzijds zorgvragen en -behoeften en anderzijds het zorgaanbod. Voor allochtonen geldt een extra factor, namelijk dat de Nederlandse zorg- en welzijnstructuur nog onvoldoende afgestemd is op etnische en culturele verschillen in doelgroepen. Er zijn aanpassingen nodig om de zorg zodanig in te richten dat deze toegankelijk en kwalitatief goed wordt voor iedereen, ongeacht zijn of haar etnische of culturele achtergrond. Om die aanpassingen te bewerkstelligen is

belangenbehartiging nodig. Vanaf 2005 is Zorgbelang Gelderland met enkele activiteiten gestart, ook in samenwerking met andere provinciaal werkende en specifiek deskundige organisaties zoals Enzovoort en Osmose, om de specifieke behoeften van allochtone zorgvragers in kaart te brengen. Zo is in 2005 het Platform Belangenbehartiging Allochtone Zorgvragers opgericht. In dit platform zitten meer dan twintig allochtone vertegenwoordigers van zorg- en welzijnsorganisaties en van allochtone zelforganisaties⁽¹⁾.

Producten

Op basis van de door allochtonen ervaren knelpunten in de zorg en samenleving heeft het platform in anderhalf jaar tijd drie belangrijke producten ontwikkeld: een visiedocument over interculturalisatie van de zorg; een manifest over allochtonenparticipatie in de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en een dvd over onder meer het belang van allochtone zorgconsulenten. Op 20 april 2006 namen ruim 250 mensen deel aan de conferentie 'Interculturalisatie doen we samen!' in Arnhem. De conferentie was bedoeld om een impuls te geven aan de interculturalisatie van zorg en welzijn in Gelderland. De genoemde producten werden aangeboden aan staatssecretaris. Ross van Dorp en de heer Esmeijer, lid Gedeputeerde Staten Gelderland. In het visiedocument wordt onder meer benadrukt dat allochtone zorgconsulenten van onmisbaar belang zijn voor allochtone zorgvragers. Het gaat hierbij om mensen die bruggen kunnen slaan tussen allochtone zorgvragers en autochtone zorginstellingen, artsen, verpleegkundigen, gemeenten, verzekeraars en belangenbehartigers. Zorgbelang Gelderland wil zich inzetten voor structurele financiering van deze allochtone zorgconsulenten.

Voetnoten

1 Betrokken zorg- en welzijnsorganisaties zijn, naast Enzovoort en Osmose, onder andere Stichting welzijn ouderen Nijmegen, Seniorenraad Nijmegen, Wisselwerk Apeldoorn, UMC Radboud, Icare, Stichting Dennenrust en Adviesbureau Allochtonen Arnhem. Allochtone zelforganisaties vertegenwoordigd in dit platform zijn onder andere A-Rayaan, stichting Irshad, stichting Allochsteun, stichting Al Amal, Muhabbat en Noskoto).

Foto's Joost Ooijman, tijdens de conferentie 'Interculturalisatie doen we samen'

Het visiedocument, het manifest en de dvd zijn voor iedereen beschikbaar om de positie van allochtone hulpvragers te verbeteren. Ze worden bijvoorbeeld gebruikt om gemeenten, zorg- en welzijnsinstellingen en zorgaanbieders bewust te maken van de problematiek rond etnische en culturele diversiteit binnen zorg en welzijn, en van de noodzaak om allochtonen te betrekken bij beleidsvorming en dienstverlening. Ook worden deze producten ingezet om allochtone burgers en allochtone zelforganisaties te informeren en te activeren om mee te gaan denken over het Nederlands zorg- en welzijnssysteem en hun specifieke behoeften daarin.

Soms is de ondersteuning van Zorgbelang nog concreter: bij de huisartsenpost De Gelderse Vallei in Ede is in samenwerking met Stichting Irshad (zelforganisatie van Marokkanen) een cliëntenpanel voor Marokkaanse vrouwen georganiseerd. De uitkomsten werden besproken met de directeur van de huisartsenpost.

Zorgbelang wil graag een klein netwerk van betrokken allochtone hulpvragers opbouwen en ondersteunen in hun belangenbehartiging. Zij kunnen op hun beurt weer tips en suggesties aanreiken aan Zorgbelang. De rol van Zorgbelang Gelderland is, gezien de beperkte menskracht en middelen, vooral die van initiëren, aanjagen, aanwakkeren en stimuleren.

Wet maatschappelijke ondersteuning

Meedoen in de maatschappij is het motto waarmee de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) per 1 januari 2007 van start ging. Met de invoering van de Wmo is een deel van de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van zorg- en dienstverlening naar gemeenten verschoven.

Gemeenten zijn verplicht om beleid te schrijven en hun burgers hierin te betrekken. Van burgers wordt verwacht dat ze meer dan ooit in staat zijn om hun eigen verantwoordelijkheid te nemen en mondig genoeg zijn om voor zichzelf op te komen.

Clémence Ross-van Dorp neemt de producten van het platform in ontvangst, rechts de heer Esmeijer

In dit kader zijn er in de afgelopen maanden door Zorgbelang Gelderland bijeenkomsten georganiseerd (in Arnhem, Ede, Tiel en Nijmegen), gedeeltelijk in samenwerking met de gemeenten en verschillende andere organisaties. Bij de bijeenkomst in Arnhem en Nijmegen heeft Enzovoort een bijdrage geleverd aan de pr-activiteiten en de informatiemarkt over de Wmo. Osmose heeft aan de bijeenkomsten in zowel Tiel als Arnhem een bijdrage geleverd aan de pr-activiteiten en de informatiemarkt. Tijdens die bijeenkomsten zijn mensen van allochtone afkomst geïnformeerd over de gevolgen en de kansen van de Wmo, maar vooral gestimuleerd om te participeren in de verschillende mogelijkheden die de gemeenten daartoe bieden. Ook heeft Enzovoort op initiatief van Zorgbelang Gelderland met een tweetal Overijsselse organisaties een training burgerparticipatie in de Wmo ontwikkeld. Binnen het kader 'Wmo en participatie van allochtonen' wordt door Zorgbelang Gelderland specifieke aandacht besteed aan de Wmo prestatievelen 'informatie, advies en cliëntenondersteuning', 'mantelzorg en vrijwilligers' en 'zorg voor de jeugd'.

Dvd Wmo en allochtonen

Allochtone burgers zijn vaak onvoldoende geïnformeerd en weten onvoldoende wat de Wmo voor hen gaat betekenen. Zij kunnen daarom hun belangen onvoldoende behartigen. Zorgbelang Nederland en de diverse Zorgbelangorganisaties in de provincies willen via onder meer het maken van een dvd deze informatieachterstand

verkleinen. Om de dvd zo breed mogelijk herkenbaar te maken zijn er opnames op diverse locaties gemaakt (grote stad, dorp en platteland). De dvd geeft zowel informatie over de Wmo in het algemeen als over belangenbehartiging op lokaal niveau. De onderwerpen die aan bod komen in de dvd zijn onder meer: de verschillende prestatievelen van de Wmo, de klachtenregeling en informatie over belangenorganisaties. De dvd wordt in het Nederlands ondertiteld en in zes talen uitgesproken, onder andere in het Marokkaans-Arabisch en Turks.

De komende maanden wil Zorgbelang Gelderland graag lokale zelforganisaties ondersteunen bij het aanbieden van de dvd aan wethouders in hun gemeenten, als een hopelijk stimulerend initiatief in de belangenbehartiging door allochtone hulpvragers. Deze korte aanbiedingen krijgen hopelijk een vervolg. Bijvoorbeeld door bredere informatieve bijeenkomsten en trainingen aan allochtonen gericht op cliëntenparticipatie en het beïnvloeden van beleid. Waar dit efficiënt is wil Zorgbelang hiervoor samenwerken met Osmose en Enzovoort. Op deze manier komt krachtenbundeling tot stand vanuit de diverse specifieke invalshoeken van de verschillende organisaties en kunnen we een, zij het bescheiden, bijdrage leveren aan effectieve en efficiënte belangenbehartiging door en voor allochtone hulpvragers. ■

Henk Beltman is programmaleider kwetsbare groepen bij Zorgbelang Gelderland.